

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor:	Correspondențele se adresează redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an . 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor., până la 200 de cuvinte 8 cor. de aci în sus 10 coroane	„FOAIA DIECESANĂ“
„ „ „ „ „ pe 1/2 an 5 „		iară lanii de prenumerațiune și inserțiuni al
„ România și străinătate pe an 14 franci		ADMINISTRAȚIA
„ „ „ „ „ pe 1/2 an 7 „		Librăriei și Tipografeiei diec. în Caransebeș

Materialul din Religione și gruparea acestui material în școalele medii

În mai multe rânduri am fost întrebat din partea unor domni caticeți, că ce se propună elevilor sei dela școalele medii din Religione. Am văzut apoi în raporturile dela finea anului a unor școale medii, că materialul din Religione este parte rău ales, parte necorăspunzătoriu — ca să nu zic nerational — grupat. Aceste împrejurări mă fac să scriu ceva despre tema pusă în fruntea acestor șire.

Dacă este drept, că nu dela dezvoltarea inteligenții și nici dela mulțimea cunoștințelor, ci dela religiositatea și moralitatea individului și a societății atărnă bunăstarea și prosperarea acestora, — atunci fără îndoială Religionea este unul dintre cele mai însemnate obiecte de învățământ în școalele medii.

Atențiune cuvenită însă se dă acestei însemnătăți numai atunci, când propunerea Religionii este bună atât cu privire la materialul, ce se propune, cât și la modul propunerii.

De astă mă voiu mărgini să arăt:

Ce se se propună în școalele medii din Religione?

Resolvirea asestei întrebări nu este grea, dacă vom considera scopul, ce-l are Religionea în școalele medii.

Scopul Religionii în școalele medii, ca și în școalele populare*), este: a face pe elevi a) oameni religioși-moral și b) creștini luminați. Religioși-moralii sunt oamenii, cari cunosc și practisază învățăturile de credință și de morală ale bisericii noastre; iar creștini luminați sunt aceia, cari sunt în clar cu aceste învățături și sunt

conșcii de drepturile și de datorințele, ce le au ca membrii ai bisericii*).

Învățăturile bisericii noastre sunt depuse în sânta Scriptură a Testamentului vechiu și nou, compusă de autori inspirați de Duhul sânt, și în sânta Tradițiune, cu carea cunoscuți ne face Istoria bisericească. Deci la aceste două, la sânta Scriptură și la Istoria bisericească, trebuie să recurgă mai întâi caticețul, ca să scoată învățăturile religioșo-morale ale bisericii noastre. Aci, în cele mai multe cazuri, în mod intuitiv obsarvă elevul cum s'au dezvoltat acele învățături.

Mai departe vom fi în clar cu învățăturile bisericii noastre, dacă le vom studia în mod sistematic. Sistemisate însă le aflăm în Dogmatica generală și specială și în Morala bisericii noastre.

În fine cu drepturile și datorințele, ce le avem ca membri ai bisericii, ne face cunoscuți Dreptul canonic și în special pe noi, cei din mitropolia gr. or. română din Transilvania și Ungaria, Statutul organic.

Așadară sânta Scriptură a Testamentului vechiu și a Testamentului nou și Istoria bisericească, Dogmatica (generală și specială) și Morala, și în fine Dreptul canonic, respective Statutul organic ofer materialul, ce are să se propună din Religione în școalele noastre medii.

Acest material însă are să fie astfel ales, scos și aranjat, încât să corespundă priceperii și necesității elevilor. Nici când se nu perdem din vedere împrejurarea, că elevii școalelor medii n'au să fie teologi. Mai bine vor face caticeții noștri în privința această, dacă vor întrebuința manuale bune de religione pentru școalele medii. Manuale de felul acesta avem până acuma și noi, Ro-

*) Vezi *Religionea în școală populară*, îndegetări metodice, Caransebeș, 1897.

*) Simion Popescu : *Catichetica*, Bucuresci, 1892, pag. 9.

mâinii gr. or., din Istoria biblică și din Istoria bisericească. Din Dogmatică și Morală încă avem, dar sunt cam învechite. Cel mai bun între ele este: „Învățătura ortodoxă din religiunea creștină de Samuil Andrioviciu, Viena, 1862“, care poate fi întrebuințat de catichet, nu însă și de elevi. Aci aflu cu cale a aminti, ba recomând cu toată căldura, catichetilor nostri Dogmatica generală sau — cum o numesce autorul — „Apologetica creștină ortodoxă“ pentru școlile medii, de Calistrat Coca, nu de mult eșită de sub tipariu în Cernăuți. În locul Dogmaticii speciale și a Moralei, catichetii pot folosi „Mărturisirea ortodoxă“, care se și propune în multe școlile medii, sau și un „Catechism“, care însă se fie amplificat din catichet.

Un manual de Dreptul canonic, acomodat pentru școlile medii, nu avem. Catichetul însă pe lângă o introducere în constituția bisericească se poate mulțami și numai cu propunerea statutului organic.

Cu o cale observăm, că în legătură cu materialul de Religiune, înaintea până aci, catichetii se propună încă rugăciuni indispensabile elevilor săi, cântarea bisericească, apoi se le explice cel puțin sânta liturgie și se cetească cu ei părți frumoase din sânta Scriptură.

Materialul de religiune în școlile medii se grupează așa: la

Gimnasil în clasa I: Istoria sânta a Testamentului vechiu; în clasa II: Istoria sântă a Testamentului nou; în clasele III și IV: Istoria bisericească; în clasa V: Dogmatica generală; în clasa VI: Dogmatica specială; în clasa VII: Morala; în clasa VIII: Statutul organic.

Școlile reale în clasa I: Istoria sântă a Testamentului vechiu; în clasa II: Istoria sântă a Testamentului nou; în clasele III și IV: Istoria bisericească; în clasele V și VI: Dogmatica și Morala; în clasa VII: Statutul organic.

Școlile civile și la școlile superioare de fete în clasa I: Istoria sântă a Testamentului vechiu; în clasa II: Istoria sântă a Testamentului nou; în clasele III și IV: Istoria bisericească; în clasele V și VI: Dogmatica, Morală și Statutul organic.

Pedagogii în clasa I: Istoria sântă a Testamentului vechiu și nou; în clasa II: Istoria bisericească; în clasele III și IV: Dogmatica, Morală și Statutul organic.

Școlile comerciale în clasa I și II Dogmatica și Morala; în clasa III: Statutul organic.

P. B.

Sinodul Arhidiecesan

Din raportul senatului scolar se vede, că

1. la gimnasiul mare din Brașov funcționează 12 profesori și un suplent. Elevi la finea anului școlarului 1896/7 au fost 311, dintre cari 227 gr. or., 32 uniți, 2 luterani. La examenul de maturitate s'au supus 25. — La școlile reale din Brașov au funcționat 3 profesori ordinari, 3 suplenți și 1 catichet. Elevi la finea anului au fost 110, dintre cari 99 gr. or. 10 uniți și 1 israelit. — La școala comercială au funcționat 4 profesori ordinari și 1 suplent. La finea anului au fost 89 elevi, 73 gr. orientali și 16 uniți. Matura au făcut-o 18.

La gimnasiul din Brad au funcționat 6 profesori ordinari și unul extraordinari. Numărul elevilor a fost 115, dintre cari 110 gr. or., 4 romano-apuseni și 1 israelit.

2. La institutul pedagogic din Sibiu au funcționat 3 profesori ordinari și 2 instructori. Elevi 100.

3. Numărul copiilor obligați a cerceta școala în arhidiecesă este dela 6—12 ani: 77,176; iar dela 12—15 ani 31,197. Dintre aceia au cercetat școala 72%, dintre aceștia 45%. — Edificii școlare proprii sunt 689, inchiriate 113. Gradini de pomarit sunt 535, dintre cari 200 necultivate. — Averele școlilor este de 1.308,936 fl. 38 cr. — Salarile învățătoresci dau suma 260,999 fl. 75 cr. Numărul învățătorilor e de 875. În institut de învățământ 6625 elevi.

Dintre decisiunile mai însemnate ale sinodului arhidiecesan amintim decisiunea de a se zidi o reședință metropolitană și o catedrală în Sibiu, apoi sistarea reuniunilor învățătoresci și introducerea conferințelor.

Năcazurile noastre

Din o corespondință a unui învățătoriu din tractul Buziașului, despre felurite „năcazuri d'ale noastre“, publicăm următoarele șire:

Adevăr e că suntem împresurați, de felurite cercări. Trăim cum se zice: „Timpuri amare și pline de durere“, adecă vedem cu toți răul, dară ca să facem ceva câtu-și de puțin, pentru senarea lui, feresce Doamne.

Și nu o facem aceasta, cu deosebire noi, cari suntem în nemijlocită apropiere și atingere cu poporul nostru românesc. Aș zice, că nu o facem unii pentru unele interese timporale și foarte neînsemnate față cu fericirea vecinicului viitoriu; alții iarăș din considerare, că suntem mângăeați cu așa zisele frumoase datine și obiceiuri, ce nu se află la alte popoare.

Foarte bine! toate sunt bune, dară nu goale, ci cu pâne ori cu mălaiu, cum e zisa.

Ne place să cultivăm și încă tot mai tare nisce ruginite obiceiuri și datine, cari nu sunt bune de altă, decât a prăda averile poporului românesc și a le arunca în mâinile străinilor. Astfelii sunt: nunțile, praznicile, rugile și pomenile noastre, despre cari în sânta Scriptură zice Dumnezeu: „Sărbătorile și praznicile voastre le-a urât sufletul meu“.

Bune ar fi, dacă s'ar ținea poate chiar toate, însă într-o măsură mai restrinsă și mai chibșuit. Mai la toate ocaziunile acestea la noi românii nu se procede în modul cuvincios, din punctul de vedere al creștinismului și al practicității.

Nu o zic aceasta despre poporul orașelor, căci aceștia de mult sunt: „Galilea neamurilor“.

La o nuntă țărănească în calcul mediu îi trebuie unui om 200 litri de rachiu jidovesc, ca să-și ospeteze rudeniile 3—4 zile cu dânsul, în preț de 40—50 fl și de nu are bani, să plătească la moment, se urcă prețul cu jumătate.

Când e un cas de moarte uită durerea cauzată prin pierderea celui răposat, nu are bietul om stare, umblă cu capul gol prin ușile jidovilor, ca să-și deie rachiu și ce-i mai trebuie pentru pomana și pe bani și mai mult pe credit.

Pomana aceasta apoi, dacă se poate numi așa, este cu mult mai grea decât și nunta, pentru că în decursul unui an întreg de zile de abia se găte. Așa merge apoi la rugă*), și la praznice încă nu e mai bine.

Ne pot dovedi aceasta de ajuns băncile și feliturile institute de bani, pe la cari sunt averile Românilor intabulate. Este mâhnitoriu și îngrijitoriu, când suntem siliți a perde tot....

În urmarea acestora rămân neplătite apoi o sumedenie de datorii parte către stat, parte către particulari. Dacă pretinde preotul dela credincioși ceva i-se răspunde: „Părinte, ai pământ mai mult decât noi, cum trăim noi trăește și sântia Ta etc“. De cere învățătorul ceva în salariu tot așa: „Dascălului dacă i trebuie să lucre, să nu aștepte dela alții să trăească“. De sunt provocați oamenii, ca să-și zidească școala răspund, Noi nu putem, suntem săraci, nu avem bani“. Prunci nu cercetează școala regulat tot din cauza sărăciei și a lipsei părinților. Iarna nu cercetează școala, că sunt goi de haine și încălțăminte; iar vara se duc năimiți pe la proprietari și la jidani pe câte 5—10 cr. la zi, și când scot banii îi dau tatălui, ca se aibe ce bea în Dumineci și sărbători în birtul jidovesc.

Când vine la școală apoi îi lipsesc cartea, tablita și ale requisite trebuincioase din motivul, că tatăl sau nu are bani să-și cumpere.

Așa, din oameni cinstiți și cu averi ajung prin necruțare la sapă de lemn; și din oameni virguroși, harnici și tari ca lei devin niște schelete și ființe necăjite, pline de amarăciune, vrednice numai de compătimit.

În mai multe rânduri am stat de vorbă cu dl paroh referitoriu la acestea. D-Sa îmi răspunde: „Ce să facem, noi nu suntem vina.“ — „Ba, zeu, suntem părinte, și încă cea mai mare vină noi o purtăm. Căci precum crescem și învățăm poporul, așa-l și avem,“ i-am răspuns. Așa vedem, că și este.

Și vai și amar de acel popor este și va fi, până când conducătorii lui sub masca instituției bisericești și a creștinismului nu caută a-l îndrepta, ci mai mult a-l despoia și jăful.

Nu ne mai prindă mirarea, că străinii ne desprețesc, dacă noi singuri nu ne scim conduce și nici prețui pe căi oneste la fericire.

*) Fie ertat părintele Mihail Drăgălina din Borlova pe-a scris cum se țin la poporul nostru aceste sărbări și cât sunt ele de costitoare.

Sinodul protopresbiteral în Caransebeș

Sub acest titlu am publicat în Nr. 14 al „Foaiei diecesane“ un raport, în care am arătat, că în școlile comunale nu se propune studiul religiunii cum ar trebui și că mulți dintre preoții noștri nu-și implinesc datoria în ce privește propunerea religiunii.

În raportul numit am arătat, că dintre toți preoții s'au purtat mai rău părintele din Cireșa Ioan Grozăvescu, fiindcă în Cireșa, s'au propus numai rugăciuni cu succes slab.

M'am legat atunci tocmai de părintele Grozăvescu, pe de o parte fiindcă este preot tânăr, dela care putem aștepta mult, și cu toate aceste n'a făcut nimic, pe de altă parte pentru că în sinodul protopresbiteral s'au amintit și alte lucruri, cari nu-i servesc tocmai spre fală părintelui Grozăvescu și de cari atunci nu am făcut nici o amintire în speranța, că părintele Grozăvescu își va recunoaște greșala și se va pocăi.

În Nrul 17 al acestei foi vine părintele Grozăvescu și îmi spune, că eu l-am atăcat și încă pe nedrept, fiindcă în școala din Cireșa s'a examinat nu numai din rugăciuni ci și din catichism și cântarea bisericască și ajunge la concluziunea că eu, ca raportor, sau n'am înțeles ce s'a cetit în sinodul protopresbiteral sau că numai cu trupul am fost acolo.

Mai înainte de toate declar, că eu nu am avut intențiunea să-l atac pe părintele Grozăvescu, ci am raportat despre aceea ce s'a cetit în sinodul protopresbiteral din simplul motiv, ca răul să se îndrepte. Și acum îi voi dovedi părintelui Grozăvescu, că eu nu am fost numai cu trupul în sinodul protopresbiteral și că am înțeles prea bine ce s'a cetit acolo.

Iată ce ni-a cetit Rev. Domn protopresbiter despre Cireșa: „S'a propus și examinat numai rugăciuni în Cireșa“. La altloc: „S'a propus cu succes slab în Cireșa“. Iar despre propunerea cântării bisericesti ni s'au cetit următoarele: „S'a propus cântarea cu succes foarte bun în Armeniș, Bolvașnița, Borlova, Feneș, Glimboca, Iaz, Marga, Mărul, Obreja, Ohababistra, Petroșnița, Rueni, Rusca-montană, Verciorova, Voislova și Zervești. S'a propus cântarea cu succes bun în Bucșnița, Cârpa, Ciuta, Sadova și Vălișoara. S'a propus cântarea cu succes slab în Crâjma, Dalei, Goleț, Poiana, Slatina-mică și Terogova“.

Afle părintele Grozăvescu din aceste, că și în Cireșa s'ar fi propus cântarea.

După aceste cred, că părintele Grozăvescu va concede, că am înțeles ce s'a cetit în sinodul protopresbiteral. Dar ca să vadă părintele Grozăvescu, că D-Sa nu scie ce a propus în școală îi voi arăta ce se cuprinde în protocolul, luat în ziua examenului în comuna Cireșa.

În 19 Maiu 1897 s'a ținut în Cireșa examenul de religie și în protocolul scris de Rev. Domn protopresbiter și de părintele Ioan Grozăvescu se află din cuvânt în cuvânt următoarele: „S'a propus și examinat prin preotul Ioan Grozăvescu, 1. Rugăciuni: Tatăl nostru, Născătoare de Dzeu, Cred într'unul Dzeu, Poruncile dzeesti, Poruncile bisericesti, cu succes slab. 2. Istoria biblică și Catichismul nu s'a propus, fiindcă elevii nu au cercetat școala“.

Cum stăm cu adevărul? S'a propus catichismul și cântarea bisericească în școala părintelui Grozăvescu sau nu? Este adevărat protocolul de examen, subscris de Rev. Domn protopresbiter și de părintele Grozăvescu, sau sunt adevărate cele zise de părintele Grozăvescu în Nrul 17 al acestei foi?

Și ca să se convingă și mai bine părintele Grozăvescu, că am înțeles cele cetite și vorbite în sinodul protopresbiteral, îi împărtășesc, că cetindu-se raportul despre căsătoriile nebinecuvântate de biserică și fiind Rev. Domn protopresbiter întrebat, că din ce cauze nu s'au binecuvântat căsătoriile respective de biserică, ni s'a spus, între altele, că o fată din Zăvoiu, care aparține la Cireșa, n'a voit să se cunună în Cireșa, fiind certată cu preotul, iar în Voislova nu s'a putut cununa, fiindcă preotul din Cireșa nu și-a dat învoirea.

Ei bine unde ajungem prin lucrurile aceste? Ar trebui să observe părintele Grozăvescu, că astfel de purtare din partea preoților, mai ales în aceste timpuri critice pentru biserică și școala noastră, ne duce la perire, pentru că nu este lucru mic, dacă declară un preot, cum face Sântia Sa în răspuns, că nu e treaba Sântiei Sale, că autoritățile se îngrijesc sau nu, ca copiii să umble regulat la școală. Apoi cine este chemat să se îngrijască, că copiii să cerceteze regulat școala și mai ales oarele de religie, dacă nu în prima linie preotul?

Încheiu de astădată în speranța, că părintele Grozăvescu se va convinge din cele amintite, că eu nu am fost condus de ură față de persoana Sântiei sale, nu am voit să'l atac și în viitoriu i-și va da mai multă silință, ca să fie preot și conducătoriu adevărat al poporului.

Dr. P. Ionescu

O zi de muncă

— Din viața unui miliardar —

De vr'o patru-zeci de ani încoace comerțul petrolului a luat o întindere considerabilă. Cea mai mare parte din petrolul consumat în lumea întreagă se datorează Statelor-Unite și Rusiei; Indiile olandeze, Galiția și România contribuiesc și ele, dar cu o cantitate puțin însemnată.

Petrolul american alimentează Europa și America, petrolul rus are ca deuseu principal Rusia, Orientul și Asia.

Ei bine, industria petrolului american este aproape întreagă monopolizată de *Standard oil Company*, al cărei președinte, miliardarul Rockefeller, posedă el însuși aproape toate cele 300,000 de acțiuni ale acestei societăți.

Averea lui Rockefeller se cifrează precum urmează:

Capital total (in 1898)	fr.	1 miliard
Venit pe an	"	60 milioane
" " lună	"	5 "
" " zi	"	205.475
" " oară	"	8.561
" " minut	"	142.50
" " pe secundă	"	2.50

Așa dar, Rockefeller, regele petrolului, nu poate ridica degetul, nu poate clipi din ochi, fără să nu câștige o jumătate dolar (2 lei 50).

Regele petrolului se scoală la 7 fără un pătrariu; imediat un bărbier intră în camera lui, unde-l găsesce șezând într'un fotoliu gata la ras și pieptănat. Aceste preliminarii ale toaletei îi răpesc un pătrariu de oară. Bărbierul primesce ca plată 75 bani și pleacă mulțumit, căci un client obicinuit n'ar fi fost atât de generos; dar în timpul cât bărbierul a câștigat prin activitatea sa suma de 75 de bani, Rockefeller a realizat nefăcând nimic sumă de 2.385 lei.

O dată toaleta isprăvită, miliardarul se coboară în sala de mâncare unde îl așteaptă dejunul. Averele sa i-ar permite un dejun lucilian, dar Rockefeller e cumpătat: o ceașcă de lapte, un cotlet, vre-o doi cartofi și atâta e tot. Dejunul dur-ază cel mult trei pătrare de oară: în vremea asta regele petrolului a mai câștigat vre-o 7.000 de lei.

Când e vreme frumoasă, Rockefeller face o plimbare în Central Parck cu una sau două din fetele sale—și această plimbare igienică se prelungește une-ori până la oara 10. Pe când miliardarul pășesc liniștit pe nășipul aleelor, o ploaie de aur cade în casa lui de fer: de când s'a sculat de la frugalul său dejun și până la oara 10, a mai câștigat încă vr'o 8000 fr.

Pe la 10 sau 10^{1/2} d. Rockefeller se desparte cu o strângere de mână de fetele sale și îndreaptă — pe jos, căci o trăsură ar fi o cheltuială de prisos — spre biourile sale, Broadway No. 26.

Aici ia loc la pupitrul său modest și munca începe. Toată mintea sa se concentrează asupra mijloacelor de a-și mări mereu venitele. Și apoi nu trebuie să credem, că regele petrolului nu are nici o grijă, nici o dorință nemplinită. O! Conculentul său formidabil, d. de Rotschild, stăpânesce industria petrolului rus și este suveran absolut al pieței comerciale din Orientul Europei și din Asia — ceea-ce constituie o umilire a ambiției miliardarului nostru.

Pe la 1 după amiază, Rockefeller își suspendă munca. A subscris sute de facturi, contracte, mandate, și stomacul își revendică drepturile; dar și această a doua masă este tot atât de frugală ca și cea d'întăiu, căci miliardarul mănâncă puțin, atât din temperament cât și din economie; tot ce e de prisos este risipă de timp și de bani, cele două lucruri de care trebuie să se țină seama mai mult. În timpul mesei — care durează cel mult 50 minute — Cesus al Americii a mai câștigat 7,235 fr.; iar cele două oare și jumătate de muncă îi aduc și ele un bagatel de vr'o 17,000 lei.

Când a sunat oara 4, Rockefeller lasă condeiful și se întoarce acasă — de astă-dată își permite luxul unei trăsuri. Bietul! merită și el atâta lucru, după ce a muncit în sudoarea frunței. El are sub

direcția sa supremă o armată de funcționari și de lucrători, ale căror salarii le determină el, știind ce poate cere de la fie-care în schimbul prețului celui mai mic posibil, se înțelege. El dictează *cota* petrolului, a ferului, a zahărului, a gazului aerian; el regulează tariful navlurilor, clădesce universități cari se poartă numele lui și al familiei lui, — nu doară din dragoste pentru instrucția publică, dar fiind-că se cuvine, ca memoria unui miliardar să treacă la posteritate; condamnă la ruină sute și mii de speculatori de bursă; negociază cu State, cari fără el ar da faliment; cumpără case, palate; construiește yachturi luxoase; etc. etc.

Reședința lui, mai somptuoasă ca a unui rege, conține tot ce se poate închipui mai desăvârșit și mai rafinat ca eleganță și *comfort*. El are tot ce poate concepe visul cel mai fantastic — și dacă n'are, numai dorința lui să fie și o realizează. Totuș nu caută să se afișeze; sute de mii de oameni, cari îi pronunță numele în fie-care zi, nu-l cunosc. Dacă l-ai vedea trecând pe stradă, nu ți-ar veni în minte, că vezi în fața ta pe un Cresus modern. E îmbrăcat simplu, fără ac de cravată de briliante, fără inele.

Sara, după masă, în vastul salon din palatul său Rockefeller, se face musică. Miliardarul este un virtuos al vioarei. Pe la 10 toată lumea se culcă — și Cresus visează, că a învins pe adversarul său, că domnesce asupra petrolului lumii întregi, și că poate gândi de acum la monopolul ferului.

Câte griji mai are și acest biet om!

Drap.

Nutrirea albinelor primăvara.

Stuparii priceput lasă de cu toamnă miere îndeajuns pentru albinele din fiecare coșniță, ca să nu fie silit a ajuta primăvara. Cel-ce lucră astfel, rar va avea prilejul de a se plânge că i-au perit stupii de foame; nu tot așa se întâmplă cu cei-ce scot prea multă miere toamna. Aceștia pot să fie cu tot dreptul îngrijiți de iernarea stupilor și ușor o pot păți chiar și în Aprilie, dacă nu vor a le da ajutorul de lipsă. De aceea cu prilejul cercetărei, văzând că e lipsă de miere trebuie să le dăm fără întârziere. Mai potrivită e mierea păstrată în faguri cu căsulii astupate, adică așa cum li scoatem toamna din coșniță și de cari stuparii totdeauna trebuie să aibă în rezervă. După-ce i-se descoper căsulile, fagurul se așează sara pe un tîier (farfurie) și cu acesta sub coșniță; iar albinele peste noapte duc mierea în fagurii lor. Dimineața la toată întâmplarea se ia tăerul cu fagurul, ori s'a cărat mierea din el ori nu, pentru-că dimpotrivă li-se dă prilej albinelor din alte coșnițe de a deveni răpitoare. În altă seară li-se poate pune din nou acel fagur, dacă ar mai fi rămas miere în el, sau cerând trebuința alt fagur cu miere.

În coșnițele mobile, adică în cele de scândură se pune un fagur sau doi cu miere dindărătul celorlalți; aici merge lucrul mult mai ușor.

În lipsa fagurilor cu miere în celule (căsulii) astupate e bună și mierea feartă cu puțină apă, curățind spuma, ce se formează în timpul ferberii și apoi în stare caldută, după-ce am pus pe deasupra bucățele de paie spre a nu se îneca albinele, li-se dă în tăiere.

Fiind fagurii numai până la jumătatea unei coșnițe de nui-le, pentru a sta tăierul cu miere aproape de faguri se pune sub el o cărămidă, care în timp ceva mai rece e bine să fie încălzită, căci cu chipul acesta se îndeamnă mai bine la ducerea mierei.

În lipsa mierei se amestecă 3 părți de apă cu 5 părți de zahăr galbin, ferbându-se până s'au făcut întocmai ca mierea și curățind și cu acest prilej spuma de pe deasupra. Această amestecătură se dă în stare caldută și întocmai ca și adevărata miere. Umblând cu miere, să avem mare grijă, ca să nu rămână urme de ea pe poliță, în jurul coșniței sau prin stupină, pentru-că cu chipul acesta foarte ușor pot deveni albinele răpitoare, lucru de care trebuie să ne ferim.

„Foaia Pop.“

Istorieare religioase morale

El era tiner și foarte bogat, și având de toate în abundență ducea o viață destrăbălată și desfrănată. Un prieten al său, om modest și evlavios, îl admonia adesea să se lase de acest nărav rău. La o vreme să simți și tinerul sătul de viața necuviincioasă și urită și zise prietenului său: „Aș începe bucuros altă viață, dar recomandăm un mijloc spre a putea pune hotar poftelor sensuale, căci tot ăstea mă seduc“. Prietenul îi răspuse: „Remediul acela ți-l descoper cu plăcere. Astă sară, înainte de a te culca, îmbracă o cămașă curată și te pune în pat, dar așa că la căpătăiu să fie o luminare aprinsă, iar la picioare icoana Mântuitorului Isus restignit... și pune ambele mâni pe piept și să stai în poziția aceasta cel puțin un pătrariu de oară!“ Tinerul promise că va face astfel, dar abia s'a așezat și-l treceau sudori de moarte și începu a tremura din întreg corpul,.... căci i-se părea că ar sta în coșciug și și-ar ascepta osânda din urmă. Și din acel moment îi suna mai totdeauna la ureche: „Omul e destinat de la Dumnezeu ca să moară și apoi urmează înfricoșatul județ“.

„Deci să nu stăpânească păcatul în trupul vostru cel muritoriu, ca să-l ascultați în poftele lui!“ Ap. Pavel — Romani I. 12.

Culese și traduse de

Sineslu Bistreanu

Varietăți

Proiectul de lege despre întregirea venitelor preoțesci în casa magnaților. Acest proiect primit de dieta țării, se pertractează cu mare iuță, trecându-se prin toate forurile Abia s'a primit din partea dietei și Mercuri în 4 Mai n. s'a și prezentat comisiunii de drept public, legislative și financiare din casa de sus. Aceste au ținut ședința comună sub prezidiul arhiepiscopului Iosif Samassa, fiind de față dintre ministrii Br. Bánffy și Wlássics. Ca raportor a funcționat Ales. Vértesy. Parte la discuțiune au luat mai mulți. Lászkáry recomandă primirea în general, a proiectului. Const. Nándor Zichy nu-l acceptează nici în general, pentru că atacă autonomia bisericilor; bar. Desideriu Pronay mai adaugă la motivul lui Zichy și aceea, că nu corespunde principiilor de egalitate și reciprocitate religioasă, exprimate în articolul de lege din 1848 §. 2. Într-un câț proiectul nu se estinde asupra tauror confesiunilor. Proiectul s'a primit în general. În dezbaterile speciale, s'au propus mai multe modificări. Daruváry și Lechner au votat pentru susținerea textului votat în dită. Cu privirs la §. 9 și-a aretat și Samassa îngrijirile sale. Dr. Iosif Gall și br. Pronay au cerut la §. 11, ca stola să nu se accepte între venitele preoțesci computabile. Pronyai recomandă, că în afacerea recompensării stolei să se elaboreze o lege specială. Ministrul Wlássics a răspuns la toate propunerile susținând proiectul și apărând punctul său de vedere. După discuțiunii lungi proiectul s'a primit în comisiuni nechimbat. În curând va fi prezentat proiectul și plenului casei de sus.

Un nou misionar în Bucovina. Nu suntem amici ai polemicilor de natură confesională. Însă când vedem, că pacea confesională se tulbură prin o mână frivolă, nu putem fi indiferenți. Și această pace se tulbură de facto și se tulbură intenționat. Cine a avut ocaziunea să asiste unei predici în bisericile romano și greco-catolice, a trebuit să observe, că aceste predici au cam totdeauna un ascuțit politic național. Legea noastră este aproape totdeauna vătămă, fie direct, fie metaforic. Dar' întrebăm acum: Unde am ajunge, dacă și de pe amvonul nostru s'ar predica în aceiași termeni și cu aceeași tendință? N'ar reînvia în cadru mai mic resbelul de 30 de ani? Nu s'ar ucide în numele lui Cristos, al Dumnezeului izbirei universale, popoarele din generațiune în generațiune? Și totuși nu încetă frivolul joc. Sceptrul hapsin al Romei cere noaue victime, noaue și tot mai noaue. Uneltirile sunt machiavelice. Ar trebui un nou Eugene Sue spre a le demasca și arăta în toată nuditatea lor. Noaue Românilor, biserica ni-a fost și ne este ocrotitoarea noastră din ori-ce punct de vedere, în timp de pace și în războiu. Ea e mama nației noastre. Ea ne conservă limba, ea ne crește. Pe dânsa trebuie să o apărăm. Spre ilustrarea propagandei iesuitice ni se transmit din parte bine informată următoarele sciri sub titlul de sus: De Luni până Joi a petrecut în orașul nostru un călugăr gr.-cat., anume Andreas *Szeptycki*, fiu al unei familii nobile (conte), ai cărei strămoși aparțineau încă în secolul al XVIII clasei boieresci de origină *ruteană*. Pater *Szeptycki* a fost catolisat și — polonizat (aceste noțiuni sunt identice la noi) și era până înainte de 6 ani cel mai fanatic *romano-catolic*. Dar' iată lucru ciudat! Infalibilul din Roma îi incu-

viințează trecerea la *greco-catolicism*. Roma de alta nu încuviințează decât trecerea de la greco la romano-catolicism dar' nici când invers. Acest călugăr a predicat în biserica uniată din Cernăuți de 3 ori pe zi, spre a captivă numeroșii auzitori de confesiunea noastră. Ei bine, aceasta nu i-o putem și nici nu voim să i-o interzicem. Însă caracteristic și de tot semnificativ este, că tot acest călugăr a primit — sunt acum trei luni — aceeași misiune pentru satul *Eastoki*, unde a apărut cu barbă artificială, spre a seduce credulul popor. „*Buk Widomosty*” s'a revoltat în contra acestei proceduri — spunem nu infame, ci originale. (Patria)

Societatea de lectură Petru Maior aranjază o *Serată literară-musicală* împreună cu joc în favorul fondului său sub patronatul Il. Sale Domnului Dr. Alexandru Mocsonyi de Foen joi 19. Mai st. n. 1898. În reduta orășănească (városi vigadó). Budapesta, 1. Mai 1898. Comitetul arajatoriu. Începutul la oarele 7 $\frac{1}{2}$ sară. Tacsă de intrare de persoană 2 fiorini, de familiă 5 fiorini. Damele sunt rugate a se presenta în toaletă de soiree sau în costum național. Ofertele marimimoase, intrate la adresa casarului Camil Velican (IV., Lipót-utca 43. II. 13.), se primesc cu mulțămită și se vor cuita pe cale ziaristică. Programa. 1. *Cuvânt de deschidere*, rostit de presidentul societății. 2. a) „*Primăvara*”, de N. Popovici. b) „*Cât e țeara*” de J. Vidu; esec de corul societății. 3. „*Aria Gertrudei*” din opera Hamlet de Tomas, cântată de Domnișoara Valeria Pop, acomp. la pian de Dșoara Clotilda Olteanu. 4. „*Petru Maior*” disert. de Iosif Enescu, stud. fil. 5. „*Fantasia Improvntu*” de Chopin; esecută la pian de Dșoara Virginia Gall. 6. a) „*Despărțirea vânătorului*” de Mendelsohn-Bartholdy. b) „*Noaptea*” de N. Popovici; esec. de corul societății. 7. „*Poemă farmecătoare*” de V. Alexandri, declamată de Dșoara Ecaterina Mezzi. 8. „*Illustrazione romana*” rapsodie de Carol R. Karras; esecută la pian de Dșoara Clotilda Olteanu. 9. a) „*Flori de nufăr*” de I. Murășan. b) „*Mugur mugurel*” de G. Dima, cântate de Dșoara Valeria Pop. 10. „*Mama Anghelușa*” canțonetă de V. Alexandri, predată de Simion David, rig. în medicină. 11. „*Marsul cântareților*” de N. Porumbescu; esecută de corul societății.

Mulțămită publică. De nou ni s'a dat plăcuta ocaziune, ca să înregistrăm în coloanole acestei foi ospitale faptele laudavere a-le unor bărbați cari, prin dărniciile lor pentru scopuri adevărat creștinesci, au escitat în comuna noastră oare care emulațiune. A ei bărbați generoși sunt domnii; Ion și Dimitrie Canidachy, proprietari din *Orșova*, și de presinte comersanți de rimători în Steinbruch înțelegând, cum-că comuna noastră bisericăască intenționează întreprinderea renovării radicale a cimiteriului însă neavând mijloacele de lipsă, lucrarea se va mai amêna, dlor, prin nobilul zăl, cei caracterizează, facură comunei bisericăesci o mare surprindere și nespusă bucurie, trimițând pentru renovarea cimiteriului, primul: 1000 fl. v. a. al doilea 200 fl. v. a. Comitetul parohial luând cu multă plăcere art despre aceste donațiuni atât de însemnate, ce au menirea de a forma privazul șiroaelor de lacrimi, cari se varsă necontentit pe mormintele moșilor și strămoșilor noștri, a decis, ca faptele aceste generoase și pline de pietate să se deie publicității, iară domnilor donători Ioan și Dimitrie Canidachy, a le exprima și pe aceasta cale mulțămita cea mai cordială, înplorând tot deodată Pronia divină, ca pentru faptele lor atât de umane, să le răsplătească însutit și să își susțină ani îndelungați spre fala comunei noastre bisericăesci. *Orșova*, la 24 Apri-

lie v. 1898. *George G. Ioanovici* preș. com. parohial. — *Traian Hențu* not. com. parohial.

— Domnul Capitan ces. și reg. în pensiuie *Micldău* cu prea stimata sa soție *Maria* din *Mehadia* au dăruit bisericii noastre sântele prescuri pentru pregătirea s. „Paști“ și 2 făclii mari de stearin; amabila domnișoara *Cornelia Trailovici* a dăruit un mäsain de o rară frumșetă pre scaunul s. evanghelii și 2 tapete lucrute de densa. Domnul comerciant *Corneliu Bercean* cu stimata soție *Elena* au dăruit 2 făclii de ceară în preț de 5 fl. Stimatul Domn *Alesantru Blajici* cu stimata doamnă *Maria* de mai mulți ani în toate dominicile și sêrbătorile ne dăruiesc vinul trebuincios la sevêrsirea cultului divin. Stimatii domni comercianți din *Mehadia*: *Simion Cinehiță*, *Nicolae Chiticean*, *Ioan Popovici*, *Enachie Chiticean*, *Brauch* și Domnul tartariu *Margetici* au înzestrat sfêșnicile sântei noastre biserici cu lumini și candelale ei cu unț de lemn. Comitetul și epitropia parohială pentru aceste fapte mêrețe și marinimoase și pe această cale, le esprimă cea mai profundă mulțămită. *Moise Stolojescu* președ. com. par. — *Ilie Lazarescu* epitrop. — *Ioan Jurescu* epitrop.

— Subșerisul comitet parohial gr. or. rom. din *Sadova-noaă* se simte îndemnat a aduce și pe această cale cea mai ferbinte mulțămită vrednicilor de onoare parohieni ai noștri, cari conduși fiind de un adeverat simț și iubire creștinească și carii și la îndemnul și însușețirea zelosului și vrednicului nostru preot *George Ivanici*, care locuiesc acum în comuna noastră *Sadova-noaă*, au donat sântei noastre biserici odoare și anume: agronomul *Grigoroviciu* un prapore în preț de 32 fl.; primariul comunal *Chiriac Rain* 2 icoane în preț de 5 fl., *Medru Stepanescu* 2 icoane în preț de 3 fl., neguțătariul *Martin Stepanescu* împreună cu *George Grigoroviciu* și *Chiriac Rain* mormântul Domnului nostru *Isus Cristos* în preț de 20 fl., *Dimitrie Stepanescu* un mäsain de catifea fin în preț de 22 fl. și iară agronomul *Zaharia Rain* cu *Chiriac Rain* un iconostas de lemn vâpsit cu icoana *Nascerea preacuratei* în preț de 10 fl. Deie bunul Dumnezeu, ca aceste fapte demne de imitat se afe resunet și în inimile altor credincioși, și se potenteze simțul de religioșitate și de atragere cătră sânta maica noastră biserică. *Comitetul parohial*.

— Cu ocasiunea Sinodului eparchial s'a făcut o colectă în favorul nostru, la care au binevoit a următorii marinimoși Domni: *Ilustritatea Sa Dl Dr. Alesantru Mocsony* 10 fl. *Ilustritatea Sa Dl Zeno Mocsony* 10 fl. *Dl Titu Hateg* 9 fl. 50 cr.; *S. 5 fl.*, *Rev. Domn Mihail Popovici* 5 fl. *Dr. Ales. Manguica* 5 fl. *Dr. Nicolae Popoviciu* *Dr. Aurel Novac* *Dr. P. Mladin*, *V. Jurca*, *Tămășel* câte 2 fl.; *Rev. Domn Dr. G. Popoviciu*, *Dr. St. Petroviciu*, *Dr. P. Cornean*, *P. Corcan*, *Al. Popoviciu*, *Toma Haneș*, *V. Tomiciu*, *A Doboșan*, *Dances*, *Spitzer E. Drăgălina*, *Brediceanu*, *I. Pinciu*, *Budințianu*, *D. Terfaloga*. *G. Bogoieviciu*, *G. Popoviciu*, *I. Pepa*, *Dr. Lazar Simon*, *Sciopon*, *Traian Lința*, *I. Trăilă*, *I. Bartolomeiu*, *G. Martinescu* câte 1 fl.; *A. Diaconu*, *Miloia*, *L. Lăzărescu*, *Păușan*, *T. Cioloca*, *I. Marcu*, *A. Drăgan* câte 50 cr. Aducem și pe calea aceasta marinimoșilor Domni cele mai sincere mulțămiri. *Caransebeș*, în 20 Maiu, 1898. — *Maria Lațcu* ped. curs III; *Livia Toma* ped. curs II; *Elisaveta Belcota* ped. curs I.

— La insistința *M. On. Domn Administrator* protopresbiteral *Aureliu Drăgan*, Onorata Direcțiune a institutului *Timișiana*, societate pe acțiuni în *Timișoara*, a avut bunătate a da suma de 25 fl. (50 coroane) ca ajutoriu școalei noastre confesionale gr. or. române din *Sinersig*. În urmarea acestora și pe această cale esprimăm profunda noastră mulțămită *On. Direcțiuni* a institutului sus numit pentru ajutoriul dat.

Sinersig la 26 Apriliu 1898. Pentru comuna bisericească: *Nicolae Crăciun* paroh, președintele com. parohial. — *George Micsa* învățăt. și not. com. par.

Bibliografie

Căsătoria după legea civilă-ungară (Art. de lege XXXI din 1894) cu notițe din dreptul bisericesc răsăritean de *Dr. Petru Ionescu*. Prețul 80 cr.

În proprietatea librăriei *N. I. Ciurcu*, Brașov, din **Biblioteca Teatrală** au apărut până acum următoarele broșuri: Nr. 1. *Soare cu ploaie*, comedie într'un act, de *Iosif Vulcan* 20 cr. Nr. 2. *Idil la țară*, comedie într'un act, localisată de *Maria Baiulescu*, după *Jain* și *și Flerx* 20 cr. Nr. 3. *Biletul de tramvai*, comedie într'un act de *Gr. Măruneanu* 15 cr. Nr. 4. *Un om buclucas*, comedie într'un act, localisată de *Maria Baiulescu*, după *M. Michel* și *Labiche* 20 cr.

Dotățiunea clerului. În tipografia arhidieceșană din *Sibiu* a apărut zilele acestea o broșură intitulată **Dotățiunea Clerului**, reflexiuni asupra proiectului de lege despre întregirea venitelor preoțesci, de *Ilie Dinurseni*. Broșura se estinde pe 147 pagini și are următorul cuprins: Un studiu asupra proiectului de lege masus numit. *Memoriul* dela 1850 al episcopului, mai târziu metropolitului *Andrieu Baron de Șuguna*, asupra dotățiunii clerului; apoi proiectul de lege despre întregirea emolumentelor preoțesci și în urmă interesanta motivare, cu care ministrul cultelor și instrucțiunii publice a prezentat dietei acel proiect, și pe care ziarele române a publicat'o numai în scurte excerpte.

Judecata și judecătoria Metropolitului Genadie de *Baba-Novac*, București, 1898 Tipografia „Epoca“ strada clementei 3. Prețul 5 Lei. Format 8°, 264 pagine.

Concurs

Pre hasa ordinațiunei consistoriale din 5. Martie a. e. Nr. 663 B. se escrie concurs pentru postul de capelan pre lângă neputinciosul paroh *Nicolae Popoviciu*, dela parohia de clasa a II-a din **Potoc**, cu termin de recurgere de 30 zile socotit dela prima publicare în „*Foia diecesană*“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt a treia parte din sesiunea parohială și celelalte venite usitate în parohie.

Doritorii de a câștiga acest post sunt avisați, ca recursele lor, provêzute cu documentele prescise, sê le subștearnă oficiului protopresbiteral gr. or. român din *Iam* în terminul susindicat, având dênșii cu prealabila încunosciințare a protopresbiterului tractual, a se infățisa în sânta biserică din loc în vr'o *Duminecă* sau sêrbătoare.

Potoc, din ședința comitetului parohial gr. or. rom., ținută în 10 Aprilie 1898.

[18] 2—3

Comitetul parohial

În conțelegere cu protopresbiterul tractual

Filip Adam
Protop.

Pre baza decisului Venerabilului Consistoriu diecesan 7. Iulie 1897. B. se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan pre lângă parohul Mihail Blidariu, în comuna de clasa a III-a din **Prilipețiu**, în protopresbiteratul Mehadiiei, cu termen de 30 de zile, dela prima publicare.

Emolumentele sunt:

A treia parte din toate venitele parohiei sus-amintite și anume:

1. Din salariul anual de 300 fl. v. a. în care se cupriunde birul preoțesc, botezurile, înmormântările, umblarea cu apă sântită la botezul Domnului și înainte de praznice, și alte datorințe preoțesci.

2. Dela sesiunea parohială de 33 jugere.

3. Alte venite după funcțiuni preoțesci îndatinate și în fine,

4. Cortel în natură, care asemenea are sêl-dee parohul.

Doritorii de a ocupa acest post au ași substerne recursele lor, instruate conform statutului organic și regulamentului pentru parohii, adresate comitetului parohial, la Prea Onoratul Domn protopresbiter tractual Mihail Popoviciu, în Orșova, până la termenul îndegetat, și amêsurat §-lui 18. din acelaș regulament, pre lângă prealabila înconoscințare a protopresbiterului concerninte, a se presenta în vre-o Duminică sau sêrbătoare în sânta biserică însă nu în ziua de alegere.

Alegerea se va ținea în Duminica procsimă după expirarea termenului de concurs.

Prilipeț, la 12. Aprilie, 1898. 2—3 [19]

Mihail Blidariu m. p.
paroh. și președ. com. par.

Chirilă Sêrbu m. p.
not. com. par.

În înțelegere cu mine: *Mihail Popoviciu* m. p.
protopresbiter.

Licitațiuni minuende

Pe baza încuviințării Venerabilului Consistoriu diecesan ddtto 4 Aprilie 1898 Nr. 1244 B. se escrie licitațiune minuendă pentru îngrădirea s. biserici gr. or. rom. din comuna **Ocna-de-fer**, protopresbiteratul Bocșei-montane, cu prețul de esclămare 1802 fl. 08 cr. v. a.

Licitațiunea se va ținea la s. biserică, în 21 Mai 1898 a. m. Planul și specificațiunea de spese și mêsuri se pot vedea ori când la Oficiul parohial din loc.

Întreprinzetori se vor presenta în aceasta zi a. m. în fața locului, unde li se vor face cunoscute condițiunile lucrului, având a depune vadiul de 10% din prețul esclămării, care poate fi ori în bani gata ori în hârtii de valoare.

Numai oameni probați și esperti se vor primi ca licitanți.

Ocna-de-fer, la Aprilie, 1898. 1—3 [21]

Constantin Păușan
președ. com. par.

Vasile Telescu
not. com. par.

Cu referință la ordinațiunea Venerabilului Consistoriu diecesan din Carasebes ddtto 5 Martie 1898 Nr. 43.606 B. ex 1897, comuna bisericească resăriteană română din **Broșeni**, protopresbiteratul Oraviței escrie priu aceasta concurs de licitațiune minuendă pentru rēdicarea turnului santei biserici și acoperirea cu aramă în preț 2112 fl. 82 cr. acoperirea năii bisericii cu aramă în preț de 2002 fl. și spălarea și văruierea întregului edificiu cu suma de 106 fl. v. a.

Licitațiunea se va ținea în comuna Broșeni la 31 Mai (21 Iunie) 1898 p. m. în locul destinat de comitetul parohial.

Întreprinzetorii, cari doresc a lucra, sunt poftiți a se presenta în ziua amintită, unde li se vor areta condițiunile lucrării, având a depune vadiul de 10% din prețul esclămării, care poate fi ori în bani gata ori în hârtii de valoare și care vadiu se va păstra în casa bisericii până la expirarea termenului de garanție.

Broșeni, la 23 Aprilie, 1898. 1—3 [23]

Sofronie Goione
președ. com. par.

Aureliu Popoviciu
not. com. par.

The Mutual

societate de asigurare asupra vieții din New-York.

Cea mai mare și cea mai bogată pe lume, fără acționari; tot folosul în favoarea asiguraților.

— Cele mai libere condițiuni —

Asigurări incheiate nu se pot atăca nici desvalidita din partea societății.

Situațiunea societății după bilanțul din a. 1897:

Suma asigurațiilor în vigoare 4,853 Mil. de fr.

Averea totală 1,314¹/₁₀ Milioane de franci.

Venite anuale 280¹/₂ " " "

Fond de beneficii (nencărcate) 184 Mil. de fr.

Cu prospecte și tabele de premii servescă cu toată plăcerea

[14] 4—6

Eperyesy & Fűszfás

Agent în Caransebeș.